

Лидер башњачке странке СДА Сулејман Тихић, који је и председавајући у Дому народа парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, обратио се ових дана Уставном суду БиХ са апелацијом да се Изборни закон и Пословник представничког дома парламентарне скупштине БиХ ускладе са уставом БиХ.

Своју апелацију Тихић је мотивисао тврдњом да су „неуставан Изборни закон и Пословник државног парламента ентитетско гласање претворили у (моно)етничко“. Зато он тражи од Уставног суда да оцени сагласност члана 9.1. став (2) и (3) Изборног закона Босне и Херцеговине и члана 79. Пословника представничког дома парламентарне скупштине БиХ са уставом Босне и Херцеговине.

Следећи тај став и логику, Тихић напомиње да због неуставних одредби Изборног закона, у садашњој структури представничког дома парламентарне скупштине БиХ није испоштован уставни принцип о пропорционалној заступљености сва три конститутивна народа и осталих грађана БиХ према попису становништва из 1991. године.

Тражећи упориште за тезу да се ентитетско гласање као законски инструмент претворило у (моно)етничко, што не одражава тежњу устава БиХ, бошњачки лидери се радо и све чешће позивају на становиште које је Уставни суд Босне и Херцеговине заузео у одлуци о конститутивности народа.

„... Уставни принцип колективне једнакости конститутивних народа забрањује било какве посебне привилегије за један или два од тих народа, сваку доминацију у структурама власти и сваку етничку хомогенизацију путем сегрегације засноване на територијалном раздвајању. Упркос територијалном распореду Босне и Херцеговине успостављањем два ентитета, овај територијални распоред не може служити као уставна легитимација за етничку хомогенизацију или право на одржавање ефеката етничког чишћења.“

Детаљи о овој апелацији изложени су на веб сајту Странке демократске акције, чији је лидер управо Сулејман Тихић – бошњачки политичар који је учествовао у свим досадашњим разговорима о уставним променама у БиХ и који се у јавним изјавама представљао као човек компромиса. Колико је то далеко од истине показује овај

садашњи, неодмерен и изазован потез према Републици Српској, којим се устремљује на постојеће ентитетско гласање у парламентарној скупштини БиХ. Јер, ентитетско гласање је институт успостављен у Дејтону, прописан је Анексом IV Дејтонског споразума, представља уставну заштиту и гаранцију постојања Републике Српске.

Оспоравање ентитетског гласања значи оспоравање и самих ентитета. Зато је овај потез Сулејмана Тихића, којим доводи у питање важећи изборни закон БиХ и пословник представничког дома у државном парламенту, наишао на подозривост и критике у Републици Српској. Лидери водећих политичких странака у Српској сматрају да је Тихићева иницијатива за оцену сагласности изборног закона и пословника представничког дома парламента БиХ са уставом БиХ фактички удар на саму суштину дејтонског уређења земље и загарантовану ентитетску заступљеност у заједничким институцијама.

- Општи је притисак на Републику Српску, њену аутономију и њена права по Дејтонском мировном споразуму. А један од тих атака је и ово што Тихић ради. Он покушава да корак по корак редукује сва права која РС има у институционалном смислу.

Тихић

, наравно,

има право да покрене питање уставности и поднесе апелацију, али мислим да то не одговара ни политичком тренутку нити то сматрамо добронамјерним

– каже Милорад Додик, лидер СНСД.

Са том оценом сагласни су и лидери опозиционих странака СДС Младен Босић и ПДП Младен Иванић. По мишљењу Босића, Тихић покушава да „на мала врата“, преко Уставног суда БиХ и међународних судија, прегласавањем Срба, дође до уставних промјена. Бошњаци, каже, одлажу и попис становништва како би у међувремену дошло до прекомпозиције БиХ. Напомиње такође да је неодржива пракса да стране судије прегласавају Србе и Хрвате у Уставном суду БиХ, као и то да се ова институција стално покушава искористити за мијењање Устава и закона.

Лидер ПДП истиче да је Тихић овим повукао опасан потез, јер је то удар на ентитетско гласање и покушај рушења РС, а тиме и БиХ. „Политички, ово је жеља Бошњака да доминирају и да одлучују у БиХ по принципу један човјек један глас“. Међутим, устав се не може на такав начин мијењати.

Хајде да погледамо заједнички, из неутралног угла, како ово прокоментарисати.

За аутора овог текста најпре се поставља питање откуд и зашто апелација Уставном суду усред тако дугих, згуснутих и свеобухватних разговора и преговора о уставној реформи у БиХ. Јасно је да уставни суд и постоји зато да би, поред осталог, давао квалификоване одговоре на све што би у устројству државе могло да буде спорно. Али, уставним судом се не ствара држава, нити њен државно-правни и политички поредак. У овом случају не ради се о тумачењу појма ентитета и ентитетском гласању, већ о иницијативи за преиспитивање (евентуално и поништавање) тог заштитног средства за ентитете, гарантованог Дејтонским споразумом.

У сваком случају, садашњи узаврели босански лонац требало би најпре расхладити, а онда бистром главом наставити започете разговоре о евентуалној доградњи Дејтонског устава БиХ.